

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DO
DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN CATÓLICA**

**CPI “ANTONIO ORZA COUTO”
O FORTE - BOQUEIXÓN**

Curso 2021-22

Asinado:

Mª ESTRELLA RÚA BARCIA

ÍNDICE

1. Introducción e contextualización.....	4
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción que recolle a relación dos estándares de aprendizaxe avaliáveis que forman parte dos perfís de competencias.....	6
2.1. Comunicación lingüística (CCL).....	6
2.2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).....	7
2.3. Competencia dixital (CD).....	7
2.4. Aprender a aprender (CAA).....	7
2.5. Competencias sociais e cívicas (CSC).....	8
2.6. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).....	8
2.7. Conciencia e expresións culturais (CCEC).....	8
3. Ensinanza: 1º da ESO.....	9
3.1. Obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos.....	9
3.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	10
3.2.1. Relación de estándares e competencias (1ºESO).....	10
3.2.2. Temporalización de estándares (1ºESO).....	11
3.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(1ºESO).....	12
3.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (1ºESO).....	12
4. Ensinanza: 2º da ESO.....	14
4.1. Obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos.....	14
4.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	15
4.2.1. Relación de estándares e competencias (2ºESO).....	15
4.2.2. Temporalización de estándares (2ºESO).....	17
4.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(2ºESO).....	19
4.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (2ºESO).....	19
5. Ensinanza: 3º da ESO.....	22
5.1. Obxectivos, secuenciación de contidos e temporalización destes.....	22
5.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	23

5.2.1. Relación de estándares e competencias (3ºESO).....	23
5.2.2. Temporalización de estándares (3ºESO).....	24
5.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(3ºESO).....	25
5.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (3ºESO).....	25
6. Ensinanza: 4º da ESO.....	27
6.1. Obxectivos, secuenciación de contidos e temporalización destes.....	27
6.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.....	28
6.2.1. Relación de estándares e competencias (4ºESO).....	28
6.2.2. Temporalización de estándares (4ºESO).....	29
6.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(4ºESO).....	31
6.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (4ºESO).....	31
7. Concrecións metodolóxicas que require a materia.....	33
8. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.....	34
9. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	35
10.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	36
11. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	39
12. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	40
13. Programas específicos personalizados para o alumnado repetidor.....	41
14. Medidas de atención á diversidade.....	42
15. Concreción dos elementos transversais que se traballarán.....	43
16. Acción de contribución ao proxecto lector.....	45
17. Acción de contribución ao plan TIC.....	46
18. Acción de contribución ao plan de convivencia.....	47
19. Actividades complementarias e extraescolares programadas.....	48
20. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora. Metodoloxía a seguir nas clases semipresenciais e on-line	49

1. Introducción e contextualización.

A presente programación didáctica do Departamento de Relixión e Moral Católica, basearase nos decretos que desenvolven a lei na Comunidade Autónoma de Galicia, por lo que temos en conta o marco lexislativo seguinte:

- A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos.

- Resolución de 11 de febreiro de 2015 da dirección xeral de avaliación e cooperación territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza da Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria, segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza.

- Informe do Servizo Territorial de Inspección Educativa de 7 de abril de 2016.

- Orde ECD/65/2015 de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos, e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

- Decreto 86/2015 do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma Galega.

- Lei 79/2010 do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

- Decreto 229/2011 polo que se regula a atención a diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

O contido do currículo de Relixión Católica parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

A relixión é un feito presente innegablemente na humanidade e na nosa sociedade, por iso a necesidade dun estudo sistemático para comprender a nosa historia e cultura galegas que están conformadas por crenzas, símbolos e valores do cristianismo. O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores nos que a persoa naceu e que se denomina tradición.

Así, o currículo de Relixión Católica contribúe á educación integral do estudante nesa necesidade pois responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, á vez, introduceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, é promovido o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psicolóxico e evolutivo do alumnado.

A liberdade relixiosa de persoas e pobos é recoñecida pola Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948. Asemade a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante “dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que esta de acordo coas súas conviccións” no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

O Acordo Internacional que subscribiu o Estado Español coa Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, outorga (art. 6) a competencia para elaborar o currículo da materia de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica. Esta programación é desenvolvida,

consecuentemente, segundo as orientacións da Comisión Episcopal correspondente que dispuxo catro bloques de contidos os cales se espallan aquí en tres avaliacións para cada un dos niveis do centro.

Atopámonos nun CPI situado nun pequeno concello da zona rural galega. Este consta de Educación Infantil, de Educación Primaria e impártese docencia ata 4º da ESO. O centro atópase ben dotado tanto a nivel docente como a nivel de materiais e recursos.

O alumnado de ESO asiste ao centro de luns a venres , con xornada contínua e somentes clase pola tarde o luns.

O centro pon a disposición do alumnado os servizos complementarios de comedor, e de transporte.

A lingua empregada para impartir docencia, nesta asignatura seguiu o criterio do Decreto 79/2010, do 20 de maio para o plurilingüismo no ensino non universitario na que debe haber un equilibrio nas dúas linguas, esta asignatura impartirá as clases en castelán 1º e 3º da ESO, e en galego 2º e 4º da ESO.

Este Seminario está constituído por unha profesora, nomeada pola Administración a proposta do Ordinario da Diocese, tal como se contemplan estes nomeamentos na lexislación vixente, atendendo deste xeito ás necesidades docentes deste C.P.I na área de Relixión Católica. A profesora deste Seminario é Dña. Mª Estrella Rúa Barcia, e tendo como centro base o CPI. “Fonte Diaz” de Touro, coa titulación académica para impartir a área de Relixión Católica con dedicación especial docente. (Este curso tamén imparte clases no C.P.I: “Camiño de Santiago” de O Pino)

O horario para esta asignatura queda fixada con unha sesións semanais para 1º, 2º, 3º, 4º da ESO, con un grupo cada un deles.

Considérase como obxectivo fundamental da clase de Relixión o desenvolvemento integral da persoa, tendo en conta a incidencia na vida dos temas relixiosos. E para que isto sexa eficaz, nunca se poñen límites a actitude crítica dos alumnos, así a todo ábreuselle canles para clarificar as súas dúbidas e prexuízos que limitan xeralmente, en tópicos. Axudar aos adolescentes a ir descubrindo sen escándalos as obxeccións que a súa fe debe afrontar nun mundo pluralista, para que esta os axude a aportar solucións aos problemas do mundo de hoxe. Axudar que esa fe sexa máis persoal, que as mozas aprendan a situarse no mundo como crentes, con capacidade de dialogar e manter a súa actitude de crentes. Isto non é obstáculo para desenvolver o cuestionario establecido e aprobado polo Ministerio de Educación e Cultura e pola Comisión Episcopal de Ensino, Xunta de Galicia.

O Currículo de Relixión e Moral Católica actualmente en vixencia para o sistema educativo LOE foi publicado no BOE o 24 de febreiro do 2015.

2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción que recolle a relación dos estándares de aprendizaxe avaliábeis que forman parte dos perfís de competencias.

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave:

- 1ª) Comunicación lingüística (CCL)
- 2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)
- 3ª) Competencia dixital (CD)
- 4ª) Aprender a aprender (CAA)
- 5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- 6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
- 7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

2.1. Comunicación lingüística (CCL).

Este currículo de Relixión Católica vólvese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, das imaxes e símbolos, da linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística (tanto na expresión oral como na escrita) que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Ademais o ensino relixioso católico na escola sérvese da linguaxe académica e das linguaxes que conforman a cultura. O diálogo da fe coa cultura contribúe á competencia en comunicación lingüística do alumno en relación cos estándares de aprendizaxe:

	Estándares de aprendizaxe
1ª) Comunicación lingüística (CCL)	<ul style="list-style-type: none">-Expresa oralmente e por escrito sentimentos e emocións na linguaxe da relixión.-Interpreta e comprende diversos textos relixiosos cada un desde o seu xénero literario ou natureza específica.-Organiza o coñecemento da realidade relixiosa en esquemas conceptuais.

2.2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

O ensino relixioso tamén contribúe á competencia matemática ó axudar a que o alumno relacione datos da Biblia coa historia, contabilice expresións de cifras e use estatísticas para a descrición e a análise da realidade social.

	Estándares de aprendizaxe
2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)	<ul style="list-style-type: none">-Clasifica os obxectos, feitos e ideas da relixión en conxuntos coherentes.-Aplica o razoamento dedutivo ás crenzas relixiosas, condutas e consecuencias e emprega o razoamento indutivo partindo da observación da realidade para formular principios relixiosos.-Aplica o razoamento lóxico na formulación das preguntas e respostas sobre a relixión.

2.3. Competencia dixital (CD)

O ensino relixioso integra as TIC para o tratamento da información, para a súa obtención e selección crítica. É unha materia na que teñen un importante papel os recursos tecnolóxicos ao alcance de estudantes e profesores, pois facilitan o traballo tradicional e ofrecen novas aplicacións.

	Estándares de aprendizaxe
3ª) Competencia dixital (CD)	<ul style="list-style-type: none">-Utiliza os medios TIC para a comunicación da información e do coñecemento relixioso.-Intercambia información e ideas relixiosas mediante a Rede.-Aplica criterios para a selección da información relixiosa e utiliza os instrumentos axeitados para rexistrala.

2.4. Aprender a aprender (CAA)

O ensino da relixión contribúe fomentando a atención, memoria, experiencia, o impulso do traballo en equipo, a síntese da información e opinión. Fai aos alumnos protagonistas da súa propia aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore activa e libremente co plan divino.

	Estándares de aprendizaxe
4ª) Aprender a aprender (CAA)	<ul style="list-style-type: none">-Investiga de xeito persoal no ámbito da relixión suscitando e formulando preguntas.-Transforma a información relixiosa en coñecemento propio.-Aplica coñecementos relixiosos a diferentes situacións e contextos.-Atopa e usa canles para canalizar as capacidades persoais tanto na comunidade crente como no feito relixioso na sociedade.

2.5. Competencias sociais e cívicas (CSC)

A relixión católica favorece o desenvolvemento de virtudes cívicas para o ben común da sociedade. Educa a dimensión moral e social da persoa, favorecendo a corresponsabilidade, a solidariedade, a liberdade, a xustiza e a caridade.

	Estándares de aprendizaxe
5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)	<ul style="list-style-type: none"> -Valora e respecta o principio democrático de liberdade relixiosa e de conciencia. -Aplica os principios da ética relixiosa á resolución de conflitos. -Mostra un diálogo interrelixioso e ecuménico como medio de encontro entre culturas, integración das persoas, enriquecemento mutuo e construción da paz mundial. -Aprecia e respecta o principio democrático de laicidade.

2.6. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

Esta competencia desenvólvese no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta á devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida, á cultura e á identidade da persoa humana.

	Estándares de aprendizaxe
6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)	<ul style="list-style-type: none"> -Planifica e participa en proxectos relacionados coa misión cristiá adaptando proxectos misioneiros a contextos e situacións propias dun Centro educativo. -Proxecta accións con outros compañeiros co fin de animar unha acción colectiva. -Comprométese nas institucións e servizos ao seu nivel desde a perspectiva da misión e responsabilidade dos crentes ante a vida pública.

2.7. Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura galega e a estima adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas.

	Estándares de aprendizaxe
7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)	<ul style="list-style-type: none"> -Coñece e aprecia o rico patrimonio artístico galego de inspiración relixiosa. -Comprende as obras artísticas relixiosas e expresa os seus elementos a través da creatividade, imaxinación e iniciativa. -Crea expresións artísticas desde a propia percepción do relixioso.

3. Ensinanza: 1º da ESO.

3.1. Obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos.

Obxectivos	Secuenciación de contidos	Temporalización contidos
Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus, identificando a orixe divina da realidade. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos e a chegada da creación e diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.	1. Relixións. 2. Deus: creación, moral e historia da salvación.	Primeira Avaliación
Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.	3. Xesús de Nazaret. 4. Evanxeos.	Segunda Avaliación
Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.	5. Igrexa, sacramentos.	Terceira Avaliación

3.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.

3.2.1. Relación de estándares e competencias (1ºESO).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	(CCL)	(CMCCT)	(CD)	(CAA)	(CSC)	(CSIEE)	(CCEC)
Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se reconece que a realidade é un don.	Si.			Si.	Si.		Si.
Avalía, compartindo cos compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.				Si.	Si.	Si.	
Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.	Si.					Si.	
Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.	Si.						Si.
Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.	Si.	Si.		Si.			
Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.		Si.					Si.
Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.		Si.	Si.	Si.			Si.
Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.					Si.	Si.	Si.
Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifique a manifestación divina.	Si.			Si.			
Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.	Si.				Si.	Si.	
Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.	Si.			Si.			
Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.				Si.			
Reconece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil.	Si.					Si.	
Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.	Si.						Si.
Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.	Si.				Si.		Si.
Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.					Si.		Si.

3.2.2. Temporalización de estándares (1ºESO).

TEMPORALIZACIÓN	1ª Avaluación	2ª Avaluación	3ª Avaluación
	UNIDADES		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	1. A persoa humana. 2. A dignidade 3. O ser humano.	4. A fe 5. Os libros sagrados. 6. Deus revélase. 7. O Credo.	8. Expansión da Igrexa. 9. Notas da Igrexa.
Exprés oralmente e por escrito sentimentos e emocións na linguaxe da relixión.	X	X	
Interpreta e comprende diversos textos relixiosos cada un desde o seu xénero literario ou natureza específica.		X	X
Organiza o coñecemento da realidade relixiosa en esquemas conceptuais.		X	
Clasifica os obxectos, feitos e ideas da relixión en conxuntos coherentes.		X	
Aplica o razoamento dedutivo ás crenzas relixiosas, condutas e consecuencias e emprega o razoamento indutivo partindo da observación da realidade para formular principios relixiosos.	X		X
Aplica o razoamento lóxico na formulación das preguntas e respostas sobre a relixión.		X	
Utiliza os medios TIC para a comunicación da información e do coñecemento relixioso.	X	X	X
Intercambia información e ideas relixiosas mediante a Rede	X	X	X
Aplica criterios para a selección da información relixiosa e utiliza os instrumentos axeitados para rexistrala.	X		
Investiga de xeito persoal no ámbito da relixión suscitando e formulando preguntas.		X	X
Transforma a información relixiosa en coñecemento propio.		X	
Aplica coñecementos relixiosos a diferentes situacións e contextos.	X	X	X
Atopa e usa canles para canalizar as capacidades persoais tanto na comunidade crente como no feito relixioso na sociedade.	X	X	
Valora e respecta o principio democrático de liberdade relixiosa e de conciencia.		X	X
Aplica os principios da ética relixiosa á resolución de conflitos.		X	X

3.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(1ºESO).

Para superar a materia de Relixión Católica neste curso en Primeiro ESO o alumno terá que acadar os seguintes estándares:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS	VALOR
Que o alumno identifique ao cristianismo entre as demais relixións.	20%
Que o alumno recoñeza de entre unha lista de personaxes os que pertencen ao Antigo e ao Novo Testamento.	20%
Que o alumno sintetice dun xeito sinxelo a figura de Xesús de Nazaret.	20%
Que o alumno formule nunha táboa as diferenzas e semellanzas dos evanxeos sinópticos.	20%
Que o alumnos exprese correctamente o nome das parroquias e diocese nas que celebrou os sacramentos da iniciación cristiá.	20%

3.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (1ºESO)

Nos procedementos de avaliación recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Para avaliación dos estándares de aprendizaxe podemos fixarnos en tres aspectos: a temporalización, os axentes que avalían e as técnicas que usamos.

a) En canto á temporalización:

- AVALIACIÓN ORDINARIA

- ✓ Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación fina ordinaria do mes de xuño.

- AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA de Xuño

- ✓ Estará baseada nos graos mínimos de consecución que constan nesta Programación Didáctica.

- ✓ En canto ós axentes non só avalía o docente senón que poderíamos ter en conta a avaliación entre iguais.

b) En canto ás técnicas van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas. Estes instrumentos constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- Observación sistemática. Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns. OB

- Producións do alumno: Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.PA
- Expresións orais: Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto ás quendas nos debates. EO
- Probas específicas: probas tipo test e cuestionarios. Exposición de un tema. Interpretación de datos.PE
- En resume, as probas escritas individuais valoraranse cun 80 % da nota e a actitude e traballo na aula e en grupo, preguntas orais, contarán o restante 20 %, tendo en conta os estándares de aprendizaxe.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 1ºESO	OB	PA	EO	PE
Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se reconece que a realidade é un don.				
Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.				
Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.				
Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.				
Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.				
Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.				
Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.				
Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.				
Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifique a manifestación divina.				
Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.				
Identifica e clasifica de xeito xustifico as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.				
Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.				
Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil.				
Ordena e explica coas túas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.				
Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade				
Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.				

4. Ensinanza: 2º da ESO.

4.1. Obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos.

Obxectivos	Secuenciación de contidos	Temporalización contidos
<p>Establecer diferenzas entre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais.</p> <p>Relacionar a condición de criatura coa orixe divina.</p> <p>Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus.</p> <p>Entender o sentido e a finalidade da acción humana.</p>	<p>1. A persoa humana, criatura de Deus libre e intelixente.</p> <p>2. O fundamento da dignidade da persoa.</p> <p>3. O ser humano, colaborador da creación de Deus.</p>	Primeira Avaliación
<p>Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia.</p> <p>Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus.</p> <p>Coñecer e definir a estrutura e organización das Biblias.</p> <p>Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa en torno á interpretación bíblica. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.</p> <p>Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da divindade na revelación de Xesús.</p> <p>Vencellar o sentido comunitario da Trindade coa dimensión relacional humana.</p> <p>Descubrir o carácter histórico da formulación do Credo cristiá.</p> <p>Recoñecer as verdades da fe cristina presentes no Credo.</p>	<p>4. A fe.</p> <p>5. Orixe, composición e interpretación dos libros sagrados.</p> <p>6. Deus revélase en Xesús.</p> <p>7. O Credo, acción salvífica de Deus na historia.</p>	Segunda Avaliación
<p>Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás.</p> <p>Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica.</p>	<p>8. Expansión da Igrexa, as novas comunidades.</p> <p>9. As notas da Igrexa.</p>	Terceira Avaliación

4.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.

4.2.1. Relación de estándares e competencias (2ºESO).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	(CCL)	(CMCCT)	(CD)	(CAA)	(CSC)	(CSIEE)	(CCEC)
Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	Si			Si	Si		
Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	Si					Si	
Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.					Si		Si
Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.						Si	Si
Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.		Si					
Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	Si			Si			Si
Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.						Si	Si
Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	Si						Si
Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.	Si					Si	
Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	Si			Si	Si		Si
Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.	Si			Si			Si
Coñece e describe as características do Deus cristián.	Si						Si
Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	Si		Si	Si			Si
Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	Si			Si	Si		Si
Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relaciónaos coas verdades de fe formuladas no Credo.						Si	
Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	Si			Si			
Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas	Si	Si		Si			

características.							
Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagá.	Si			Si			
Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.	Si			Si			Si
Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolado da Igrexa.						Si	Si

4.2.2. Temporalización de estándares (2ºESO)

TEMPORALIZACIÓN	1ª Avaluación	2ª Avaluación	3ª Avaluación
	UNIDADES		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	1. A persoa humana. 2. A dignidade 3. O ser humano.	4. A fe 5. Os libros sagrados. 6. Deus revélase. 7. O Credo	8. Expansión da Igrexa. 9. Notas da Igrexa
Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	X		
Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	X	X	
Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	X	X	
Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.	X		
Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.		X	X
Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.		X	
Interésase por coñecer e valorar a resposta de fe ao Deus que se revela.		X	
Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.		X	
Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.		X	
Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.		X	
Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.		X	
Coñece e describe as características do Deus cristián.	X	X	X
Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das	X	X	

divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.			
Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.	X		
Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relaciónaos coas verdades de fe formuladas no Credo.		X	
Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.		X	
Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.			X
Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagá.			X
Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.			X
Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolado da Igrexa.			X

4.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(2ºESO).

Para superar a materia de Relixión Católica neste curso en Segundo ESO o alumno terá que acadar os seguintes estándares:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS	VALOR
Que o alumno distinga e debata de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	20%
Que o alumno se interese por coñecer e valorar a resposta de fe ao Deus que se revela.	20%
Que o alumno identifique, clasifique e compare as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	20%
Que o alumno localice no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describa as súas características.	20%
Que o alumno elabore materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolado da Igrexa.	20%

4.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (2ºESO)

Nos procedementos de avaliación recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Para avaliación dos estándares de aprendizaxe podemos fixarnos en tres aspectos: a temporalización, os axentes que avalían e as técnicas que usamos.

α) En canto á temporalización:

- AVALIACIÓN ORDINARIA
 - ✓ Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación fina ordinaria do mes de xuño.
- AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA de Xuño
 - ✓ Estará baseada nos graos mínimos de consecución que constan nesta Programación Didáctica.
 - ✓ En canto ós axentes non só avalía o docente senón que poderíamos ter en conta a avaliación entre iguais.

β) En canto ás técnicas van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas. Estes instrumentos constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- Observación sistemática. Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns. OB

- Producións do alumno: Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.PA
- Expresións orais: Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto ás quenadas nos debates. EO
- Probas específicas: probas tipo test e cuestionarios. Exposición de un tema. Interpretación de datos.PE
- En resume, as probas escritas individuais valoraranse cun 80 % da nota e a actitude e traballo na aula e en grupo, preguntas orais, contarán o restante 20 %, tendo en conta os estándares de aprendizaxe.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 2ºESO	OB	PA	EO	PE
Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.				
Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.				
Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.				
Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación.				
Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.				
Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.				
Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela.				
Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.				
Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.				
Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.				
Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.				
Coñece e describe as características do Deus cristián.				
Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.				
Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus.				
Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relaciónaos coas verdades de fe formuladas no Credo.				
Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.				

Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.				
Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo paga				
Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa.				
Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolado da Igrexa.				

5. Ensinanza: 3º da ESO.

5.1. Obxectivos, secuenciación de contidos e temporalización destes.

Obxectivos	Secuenciación de contidos	Temporalización contidos
Recoñecer o desexo de plenitude que ten a persoa. Comparar razoadamente distintas respostas fronte á finitude do ser humano	1. O sentido cristiá da vida. 2. O valor do perdón.	Primeira Avaliación
Descubrir que o pecado radica no rexeitamento á intervención de Deus na propia vida. Distinguir a verdade revelada do roupaxe literario no relato do Xénese.	3. Xesucristo, vocación. 4. Xesucristo, valores de vida.	Segunda Avaliación
Recoñecer e apreciar que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a historia, a realidade, as persoas, etc Comprender que a pertenza a Cristo conleva unha nova forma de comportarse na vida Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa. Valorar criticamente a experiencia de plenitude que promete Cristo. Identificar na cultura a riqueza e a beleza que xera a fe.	5. Igrexa, historia.	Terceira Avaliación

5.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.

5.2.1. Relación de estándares e competencias (3ºESO).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	(CCL)	(CMCCT)	(CD)	(CAA)	(CSC)	(CSIEE)	(CCEC)
Exprésase e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que reconece a existencia humana de felicidade e plenitude.	Si			Si	Si		Si
Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos.				Si	Si	Si	
Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.	Si					Si	
Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	Si						Si
Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada do roupaxe literario e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual	Si	Si		Si			
Busca e selecciona biografía de conversos.		Si					Si
Exprésase xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.		Si	Si	Si			Si
Crea e comparte textos, videoclips, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Xesús.					Si	Si	Si
Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.	Si			Si			
Escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.	Si				Si	Si	
Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.	Si			Si			
Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.				Si			

5.2.2. Temporalización de estándares (3ºESO)

TEMPORALIZACIÓN	1ª Avaliación	2ª Avaliación	3ª Avaliación
	UNIDADES		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	1. O sentido cristiá da vida. 2. O valor do perdón.	3. Xesucristo vocación. 4. Xesucristo valores de vida.	5. Igrexa, historia.
Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude.	X		
Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos.		X	
Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.	X	X	
Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	X	X	
Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada do roupaxe literario e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual.		X	
Busca e selecciona biografía de conversos.		X	
Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.		X	
Crea e comparte textos, videoclips, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Xesús.		X	X
Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.		X	X
Escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.		X	X
Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.		X	X
Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.		X	X
Valora e respecta o principio democrático de liberdade relixiosa e de conciencia.	X	X	
Aplica os principios da ética relixiosa á resolución de conflitos.	X	X	

5.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(3ºESO).

O grao mínimo de consecución para superar a materia de Relixión Católica neste curso para Terceiro ESO leva consigo as seguintes esixencias:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS	VALOR
Que o alumno recoñeza os distintos sentidos da vida propostos polas relixións monoteístas.	20%
Que o alumno demostre mediante exemplos seleccionados que o cristianismo foi xerador de cultura e arte ao longo da historia.	20%
Que o alumno describa situacións onde o perdón é indispensable para vivir en paz.	20%
Que o alumno relate algunha experiencia na que o encontro con Xesús mellorou os comportamentos dunha persoa.	20%
Que o alumno redacte brevemente a súa impresión sobre as persecucións que sofren os crentes na actualidade e as compare coas que sufrían os cristiáns dos primeiros séculos.	20%

5.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (3ºESO)

Nos procedementos de avaliación recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Para avaliación dos estándares de aprendizaxe podemos fixarnos en tres aspectos: a temporalización, os axentes que avalían e as técnicas que usamos.

a) En canto á temporalización:

- AVALIACIÓN ORDINARIA

- ✓ Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación fina ordinaria do mes de xuño.

- AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA de Xuño

- ✓ Estará baseada nos graos mínimos de consecución que constan nesta Programación Didáctica.

- ✓ En canto ós axentes non só avalía o docente senón que poderíamos ter en conta a avaliación entre iguais.

b) En canto ás técnicas van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas. Estes instrumentos constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- Observación sistemática. Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns. OB

- Producións do alumno: Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.PA
- Expresións orais: Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto ás quendas nos debates. EO
- Probas específicas: probas tipo test e cuestionarios. Exposición de un tema. Interpretación de datos.PE
- En resume, as probas escritas individuais valoraranse cun 80 % da nota e a actitude e traballo na aula e en grupo, preguntas orais, contarán o restante 20 %, tendo en conta os estándares de aprendizaxe.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 3ºESO	OB	PA	EO	PE
Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que reconece a esixencia humana de felicidade e plenitude.				
Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos.				
Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.				
Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.				
Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada do roupaxe literario e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual				
Busca e selecciona biografía de conversos.				
Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.				
Crea e comparte textos, videoclips, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Xesús.				
Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.				
Escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.				
Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.				
Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.				

6. Ensinanza: 4º da ESO.

6.1. Obxectivos, secuenciación de contidos e temporalización destes.

Obxectivos	Secuenciación de contidos	Temporalización contidos
Aprender e memorizar os principais rasgos comúns das relixións. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á busca de sentido.	1. As relixións: busca do sentido da vida. 2. Plenitude na experiencia relixiosa: A revelación de Deus na historia	Primeira Avaliación
Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.	3. A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. 4. A figura mesiánica do Servo de Iavéh. 5. A chamada de Xesús a colaborar con Él xera unha comunidade.	Segunda Avaliación
Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade da persoa. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.	6. A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano. 7. A autoridade eclesial ao servizo da verdade. 8. A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.	Terceira Avaliación

6.2. Concreción para cada estándar de aprendizaxe.

6.2.1. Relación de estándares e competencias (4ºESO).

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	(CCL)	(CMCCT)	(CD)	(CAA)	(CSC)	(CSIIE)	(CCEC)
Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	Si		Si	Si			
Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	Si			Si			Si
Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	Si			Si			
Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	Si				Si	Si	
Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.				Si			
Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que reconece a fidelidade de Deus.				Si	Si	Si	
Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	Si				Si		Si
Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.				Si		Si	
Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús	Si			Si			
Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	Si				Si	Si	
Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	Si				Si	Si	
Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	Si			Si		Si	
Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.				Si	Si	Si	
Se consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que reconece como máis humana.				Si	Si		Si
Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como reconece nelas a verdade.	Si			Si	Si		
Reconece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.			Si	Si	Si	Si	Si
Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	Si						Si
Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.	Si				Si		

6.2.2. Temporalización de estándares (4ºESO)

TEMPORALIZACIÓN	1ª Avaluación	2ª Avaluación	3ª Avaluación
	UNIDADES		
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	1.- O sentido relixioso da vida 2. A revelación de Deus	3. Deus intervén na historia. 4. Xesús, cumprimento da salvación.	5. Igrexa. 6.. Misión do cristián.
Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, Comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	X		
Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións as preguntas de sentido	X		
Da experiencia relixiosa	X	X	
Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	X		
Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.		X	
Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que reconece a fidelidade de Deus		X	
Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.	X	X	
Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.	X	X	
Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús		X	
Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.		X	
Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.		X	X
Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.			X
Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.			X
Se consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que reconece como máis humana.			X
Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como reconece nelas a verdade.			X
Reconece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.			X
Localiza e xustifica tres acontecementos da			X

historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.			
Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.			X

6.2.3. Grao mínimo de consecución para superar a materia(4ºESO).

O grao mínimo de consecución para superar a materia de Relixión Católica neste curso para Cuarto ESO leva consigo as seguintes esixencias:

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS	VALOR
Que o alumno identifique e clasifique os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	20%
Que o alumno localice, seleccione e argumente en textos evanxélicos a chamada de Xesús	20%
Que o alumno busque e identifique persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expoña en grupo por que continúan a misión de Xesús.	20%
Que o alumno recoñeza e valore na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	20%
Que o alumno investigue e debata sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.	20%

6.2.4. Procedementos e instrumentos de avaliación (4ºESO)

Nos procedementos de avaliación recollemos todos os métodos que fan posible contrastar o grao de aprendizaxe da materia tendo en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo. Para avaliación dos estándares de aprendizaxe podemos fixarnos en tres aspectos: a temporalización, os axentes que avalían e as técnicas que usamos.

a) En canto á temporalización:

- AVALIACIÓN ORDINARIA

- ✓ Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, unha por cada trimestre. A deste último coincidirá coa avaliación final ordinaria do mes de xuño.

- AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA de Xuño

- ✓ Estará baseada nos graos mínimos de consecución que constan nesta Programación Didáctica.

- ✓ En canto ós axentes non só avalía o docente senón que poderíamos ter en conta a avaliación entre iguais.

b) En canto ás técnicas van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas. Estes instrumentos constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- Observación sistemática. Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula. Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns. OB

- Producións do alumno: Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografías, informes.PA
- Expresións orais: Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto ás quendas nos debates. EO
- Probas específicas: probas tipo test e cuestionarios. Exposición de un tema. Interpretación de datos.PE
- En resume, as probas escritas individuais valoraranse cun 80 % da nota e a actitude e traballo na aula e en grupo, preguntas orais, contarán o restante 20 %, tendo en conta os estándares de aprendizaxe.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 4ºESO	OB	PA	EO	PE
Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.				
Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.				
Razoa por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.				
Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.				
Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.				
Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que reconece a fidelidade de Deus.				
Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político.				
Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.				
Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús				
Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.				
Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.				
Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.				
Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.				
Se consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefire a que reconece como máis humana.				
Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como reconece nelas a verdade.				
Reconece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.				

Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.				
Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.				

7. Concrecións metodolóxicas que require a materia.

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: « conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados.» (Real Decreto 86/2015, de 25 de xuño, Art. 2). Neste sentido, a materia de Relixión Católica utilizará unha metodoloxía centrada na persoa, que respectará os seguintes principios:

- Recoñecemento do rol do docente. O docente é peza crave na elaboración da planificación, a elaboración e implementación de actividades de aula axustadas ao grupo concreto que está ensinando, así como á avaliación do proceso. A súa formación e a súa responsabilidade no acompañamento do proceso de crecemento do estudante resulta, polo tanto, fundamental á hora de garantir o éxito do proceso de aprendizaxe.
- Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención, centrada na persoa, permite combinar de xeito adecuado o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.
- Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental.
- Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes están ao servizo da formación humana. A materia de relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentais, cognitivos, actitudinais, socio afectivos non sexan considerados fin en si mesmo senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano.
- Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa.
- Seguimento dos criterios de avaliación educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe; e sumativa ao final do proceso, de maneira que se avalíe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garante unha valoración adecuada da dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudantes.
- Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo. O estudo e reflexión do cristianismo, polo seu intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativo.
- Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promove a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dun xeito instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas suscitados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar.

8. Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.

Cada alumno disporá dun caderno persoal e/ou dun blog no que se irán elaborando e recollendo os recursos didácticos. En xeral botaremos man de:

- Materiais do repositorio Abalar.
- Pizarra dixital.
- Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- Comentarios de texto.
- Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- Blogs de aula e de alumnos. Wikis.
- Exposición en paneis, murais.
- Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- Cancións e actividades musicais.
- Xogos e dinámicas grupais.
- Presentacións en Power-Point e noutros recursos on-line.
- Exercicios de valores.
- Aula virtual.
- Libros da editorial ANAYA (1º, 2º, 3º e 4º ESO)

9. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

“A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria será continua, formativa e integradora”. Decreto 86/2015, art. 21).

O profesor comunicará aos alumnos nas primeiras sesións do curso os procedementos de avaliación e os criterios de cualificación e promoción que se van ter en conta para a superación da materia.

Os criterios de avaliación e cualificación xa foron expostos para cada curso nas táboas anteriores.

Terase en conta o traballo realizado na clase e a súa actitude e evolución, así como as probas escritas ás que se someten os alumnos individualmente. Como mínimo realizarase unha proba escrita individual por avaliación para ver a asimilación dos contidos expostos na clase. Se non se supera a avaliación, farase un exame de recuperación, que terá lugar despois da propia avaliación.

En canto á cualificación, a nota numérica resultará da ponderación seguinte:

- ✓ 80% probas escritas individuais.
- ✓ 20% traballo na aula, preguntas orais, caderno, realización de traballos e actitude.
- ✓ Os resultados da avaliación das materias expresaranse mediante cualificacións numéricas de cero a dez sen decimais, e consideraranse negativas as cualificacións inferiores a cinco.
- ✓ Cando a nota sexa decimal redondearase ao número enteiro máis próximo; cando o decimal sexa 5, redondearase á alza.
- ✓ A nota final será a media da nota das tres avaliacións, sendo necesario acadar 5 puntos para superar a materia.
- ✓ Se nunha avaliación non se acadou un mínimo de 4 puntos, deberá recuperala mediante a realización dunhas fichas e preguntas orais sobre os contidos desa avaliación.
- ✓ No mes de xuño haberá unha recuperación final para o alumnado que non lograra superar as avaliacións e consistirá nunha proba escrita ou en traballos sobre os contidos tratados en cada avaliación.

Os alumnos que non acaden os contidos mínimos da asignatura, farán unha proba de recuperación na avaliación extraordinaria de xuño.

10.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente

		Si	No	Observacións
1	Que fago para coñecer a composición da clase?:			
	-Facer unha avaliación inicial			
	-Ler os informes anteriores			
	-Ver os resultados da avaliación			
2	Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.			
3	Dou a cada alumno e alumna a explicación que precisa:			
	-No grupo grande			
	-No grupo pequeno			
	-De forma individual			
4	Antes de empezar cunha unidade explico aos alumnos e alumnas que, con que frecuencia e en base a que avaliarei.			
5	Plantexo exercicios de diferente nivel en cada unidade .			
6	Utilizo diferentes tipos de probas:			
	-Probas prácticas			
	-Exames escritas			
	-Exames orais			
	-Traballos individuais			
	-Traballos en grupo			
7	Unha vez terminada a unidade, evalúo a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe.			
8	Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos.			
9	Na metodoloxía que aplico:			
	-Utilizo ferramentas TIC.			
	-Propoño actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma			
	-Dou moitas explicacións teóricas			
10	Os exercicios que propoño son do seguinte tipo:			
	-Cerrados, dirixidos, etc.			
	-Abertos, procedimentais, diversos, proxectos, etc.			
	-Facilitan o traballo cooperativo			
11	Como paso a hora lectiva:			
	-Conseguindo silencio			

	-Impartindo teoría e explicacións			
	-Respondendo a preguntas, fomentando a participación, etc.			
	-Observando			
	-Corrixindo de maneira individual			
12	A programación recolle os criterios de avaliación de forma sinxela e clara			
13	Utilízanse suficientes tarefas competenciales para reflectir o desenvolvemento das competencias clave.			
14	Están presentes os estándares de aprendizaxe en distintas actividades.			
15	Existen estándares que resultan pouco accesibles.			
16	Existen estándares alonxados dos contidos previstos.			
17	Resulta fácil identificar o nivel de desenvolvemento de cada un dos estándares.			
18	Alumnado e familias teñen acceso aos criterios de avaliación/cualificación			
19	Os resultados das avaliacións utilízanse para adecuar a programación			

Avaliación Interna da programación..

INDICADORES	Si	No	Observacións
1. A programación recolle os criterios de avaliación de forma clara e sinxela.			
2. Os alumnos teñen acceso aos criterios de avaliación /cualificación.			
3. As familias, teñen acceso aos criterios de avaliación /cualificación.			
4. Avalíanse os coñecementos previos.			
5. Vai dirixida aos diferentes tipos de contido			
6. Valóranse os contidos actitudinais e procedimentais			
7. Avalíanse as competencias			
8. Valóranse o traballo que fai na casa			
9. Valóranse o traballo que faio alumno na aula			
10. Avalíanse o proceso de aprendizaxe de maneira directa e a través dos cadernos (materiais) de traballo do alumnado.			
11. As probas contemplan diferentes niveis de dificultade			
12. Analízanse os resultados do grupo de alumnos.			
13. Establécense os procedementos de recuperación por avaliación.			
14. As sesións de avaliación son suficientes e eficaces.			
15. Avalíanse periodicamente a programación.			
16. Avalíanse a propia práctica docente.			
17. A avaliación é continua.			

18.Os resultados das avaliacións utilízanse para adecuar a programación.			
19. A programación contempla mecanismos propios de avaliación interna			

11. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.

Se un alumno con Relixión Católica se atopara nesa situación terá, no momento que el elixa, unha proba que constará de preguntas e cuestións axeitadas aos obxectivos e contidos mínimos correspondentes ó curso que non teña superado así como aos criterios e instrumentos de avaliación desta programación. Segundo o criterio do profesor poderase substituír a proba pola entrega dun traballo relacionado cos temas correspondentes.

No caso de que non aprobe terá un exame en Xuño nos días adicados este curso a Avaliación Extraordinaria.

Os materiais de reforzo para a materia pendente serán os propios do nivel e curso no que estivese matriculado o alumno. Neses materiais, este departamento poderá establecer outros materiais de reforzo se o estima oportuno para acadar os obxectivos.

 Se un alumno ten pendente a Relixión Católica do curso anterior e sigue cursándoa, valorarase no primeiro trimestre se o alumno vai acadando os contidos mínimos co rendemento no actual curso. Esa valoración será mediante unha proba escrita ou oralmente mediante preguntas no desenvolvemento das clases habituais. Se o alumno non acadara os obxectivos mínimos ao longo do curso poderá optar por realizar unha nova proba de pendentes en Setembro.

 No caso de que o alumno non siga cursando a materia de Relixión realizará, coincidindo coa primeira avaliación, unha proba axeitada ós contidos mínimos. Se non a supera terá, a final de curso, outra proba ou entrega de traballos relacionados cos temas correspondentes. En calquera caso os plans para a superación serán os propios do nivel que lle quedou pendente ao alumno. E a avaliación terá carácter continuo sendo sumamente importante o interese que mostre o alumno.

12. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

Realizarase unha proba escrita específica a principio de curso, preferentemente na segunda quincena de setembro, para diagnosticar a situación de partida do alumnado pois coñecer as competencias coas que chega o alumno é moi importante para poder detectar casos que precisen atención á diversidade.

Os contidos desa proba serán os axeitados aos contidos mínimos do curso anterior da ESO que cada grupo de alumnos teña realizado agás no caso de 1º ESO onde os contidos da proba estarán relacionados cos contidos de Relixión na Primaria.

Esa proba escrita pode conter preguntas obxectivas así como de texto incompleto, de emparellamento e de opción múltiple. Tal proba terá un carácter informativo e non terá validez para a cualificación final.

13. Programas específicos personalizados para o alumnado repetidor.

O alumno repetidor na ESO terá, na materia de Relixión Católica, o mesmo programa e tratamento que calquera outro alumno do grupo habitual no que o alumno estea integrado.

14. Medidas de atención á diversidade.

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irrepetible polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física ou mental, outros necesitan axudas técnicas e outros están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades en toda plenitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicolóxico e pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

Ademais, para ser fieis á singularidade de cada alumno e alumna trataremos de:

- Escoller en cada caso o máis apropiado proponendo variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades. Diferenciamos contidos prioritarios dos outros complementarios e de ampliación.
- Utilizar metodoloxías diversas, empregando materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.
- Favorecer equipos na clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.
- Para alumnos máis motivados faranse actividades de ampliación que lles axuden a desenvolver as súas capacidades.
- Para alumnos con dificultades no proceso normal de aprendizaxe ofreceranse actividades sinxelas, breves e de reforzo coa intención de prestarlles todo o apoio que precisen.

15. Concreción dos elementos transversais que se traballarán.

Traballaremos en cada curso os mesmos elementos transversais porque son valores irrenunciabes no ensino da Relixión Católica pero, lóxicamente, adaptados ao nivel de cada grupo e, dentro de cada grupo, axeitados ás necesidades do alumnado pois hai graduacións diversas no desenvolvemento dos estudantes. Os elementos transversais coa súa concreción son:

1 e 2. Comprensión Lectora e á Expresión oral e escrita

- As habituais prácticas do Plan Lector do Centro.
- Practicar constantemente estes dous elementos tanto na lectura de textos bíblicos como de documentos tanto en medios dixitais como en papel.
- escoitar, dialogar, debater e expresar con total respecto nas interaccións entre iguais e co profesor/a.

3. Comunicación Audiovisual

- Dialogar, debater e expoñer temas, xuízos e opinións, respectando as regras propias do intercambio comunicativo e procurando non ferir a sensibilidade dos demais, adquirindo unha actitude crítica construtiva ante as crenzas, ideoloxías e maneira de ser dos demais.
- Buscar solucións para chegar a aceptar e valorar aos demais e chegar a superar os conflitos que xorden nas relacións cotiás analizando posturas e actitudes que favorecen o vivir en paz: diálogo, aceptación, respecto, perdón.

4. Educación nas tecnoloxías da comunicación e información

- Tomar conciencia dos beneficios e das vantaxes que nos achega a tecnoloxía, favorecer o progreso e responsabilizarnos para que este continúe para ben da humanidade.
- Valorar os beneficios que achega a tecnoloxía da información e valorar todos aqueles adiantos tecnolóxicos e científicos que axudan á realización da persoa e ó benestar da sociedade.
- Descubrir e valorar as persoas que colaboran coa creación a través dos descubrimentos e avances tecnolóxicos e científicos.

5. Emprendemento

- Valorar os produtos con obxectividade e saber adquirilos e consumilos de forma racional e equilibrada.
- Descubrir e analizar a influencia que os medios económicos teñen sobre as persoas en relación coa sociedade e tomar unha postura crítica ó respecto.
- Analizar feitos que fan referencia á sociedade desde unha visión cristiá. Coidar e favorecer todo o que axude a unha repartición equitativa dos bens da terra.

6. Educación cívica

- Descubrir os valores que xorden do Evanxeo e que comprometen o cristián a colaborar no ben da sociedade e adquirir actitudes solidarias e comprometidas.
- Analizar o grao de responsabilidade persoal e doutras persoas ante a familia, a sociedade, o mundo e a Creación.
- Recoñecer os valores éticos e morais que existen nas diversas relixións, valoralos e facer un paralelismo cos que xorden do Evanxeo de Xesús.
- Descubrir a maneira de colaborar xuntos na edificación da sociedade e valorar o labor da Igrexa e doutras institucións que colaboran desinteresadamente no ben dos demais.
- Reflexionar e analizar as causas que provocan situacións de marxinação e de inxustiza social e chegar a sensibilizarse ante as necesidades e ante os problemas dos demais.

7. Prevención de violencia

- Interesarse por coñecer, respectar e apreciar os compañeiros e compañeiras independentemente do seu sexo e da súa aparencia.
- Colaborar con todas as persoas sexan dun ou doutro sexo.
- Analizar o grao de aceptación ou rexeitamento que existe cara ás persoas de distinto sexo e buscar solucións ó respecto.
- Amosar unha actitude crítica ante situacións nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo.
- Descubrir e rexeitar as posturas extremas (machismo e feminismo) e valorar os demais indiscriminadamente.

16. Acción de contribución ao proxecto lector.

A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio Centro coa dinámica que se estableza para este curso así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca e PLAMBE.

De non coincidir o horario establecido do Plan Lector con algunha clase desta materia dedicarase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

- ✓ Lectura en voz alta de xeito rotatorio e participativo dos alumnos dunha parte de calquera unidade didáctica que corresponda explicar.
- ✓ Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lecturas de Encíclicas, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, textos sinodais, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.
- ✓ Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.
- ✓ Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.

17. Acción de contribución ao plan TIC.

Dado que neste curso xa non está implantado o Proxecto Abalar, en 1º e 2º ESO, faremos unha procura axeitada dos recursos informáticos que teñamos ao noso dispor, e seguiremos actuando tal como os cursos anteriores na medida en que o Centro poida proporcionarlle a este Departamento as aulas de Informática e Audiovisuais.

Desde as clases de Relixión contribuímos ao logro dos obxectivos do plan TIC do Centro mediante a realización de diversas accións cos nosos alumnos tales como:

- Uso educativo das redes sociais para compartir saberes, técnicas e recursos.
- Presentación de traballos nas aplicacións máis actuais na medida en que as posibilidades técnicas e a formación dos propios alumnos o permitan. Como mínimo farán uso dun procesador de textos.
- Presentación dos contidos de xeito atractivo e novidoso desde os blogs da materia de Relixión.
- Uso da Aula virtual do centro.
- Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, Arquidiocese, Conferencia Episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.
- En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da Rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.
- Consultas e visitas a portais católicos tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación e expresión católicos.

18. Acción de contribución ao plan de convivencia.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de relixión católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove.

En todo momento seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza, a solidariedade e todos aqueles indicadores xa reflectidos na programación de valores.

As accións:

- ✓ Asistencia puntual e diaria ás clases.
- ✓ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ✓ Respetto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ✓ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ✓ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ✓ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ✓ Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.
- ✓ escoitar para entender.
- ✓ Compartir cos demais.
- ✓ Respetto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ✓ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ✓ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

19. Actividades complementarias e extraescolares programadas.

(Estas actividades estarán supeditadas a evolución da pandemia da Covid)

Marco teórico

Os obxectivos das actividades deste departamento de relixión son:

- Procurar unha relación entre os alumnos que provoque unha maior consideración das capacidades de autoestima persoal, de inserción social e de afecto.
- Animar o traballo en equipo favorecendo a solidariedade e apreciando o valor do distinto.
- Facilitar a convivencia e integrar aos alumnos de distintas culturas.
- Completar a formación relixiosa na súa aplicación práctica achegando aos alumnos á cultura, arte e símbolos relixiosos do seu entorno.

As actividades realizaranse sempre en coordinación co Departamento de Actividades Extraescolares que, no noso Centro. Por iso a temporalización concreta de cada actividade farase co Plan que ha de establecerse nos primeiros días de clase cando se teñan os datos concretos de cada grupo e de outras materias e que ha de ser aprobado polo Consello Escolar do Centro.

Este Departamento realizará as actividades en interrelación con actividades doutros Departamentos do Centro que xa estean programadas e apoiadas polos organismos responsables.

Marco práctico Complementarias

- Xornada Declaración Dereitos Humanos.
- Xornada de solidariedade no Nadal.
- Celebración do Día da Paz.
- Participación na Campaña contra a Fame de Manos Unidas.
- Exposición no centro de tarefas realizadas con murais ou carteis.

Extraescolares

(A realización das mesmas dependerán da evolución da pandemia da Covid)

- Coñece a túa parroquia: visita a algunhas parroquias dos alumnos.
- Saída ás rúas da cidade para análise da realidade e relación coa Doutrina Social da Igrexa.
- Viaxe a Santiago de Compostela para achegamento á tumba do Apóstolo Santiago.
- Visita as Cubertas e ao Pórtico.
- Colaborar coa Asociación Don Bosco de Santiago de Compostela na Operación Quilo e nas súas campañas de sensibilización. Visita ao Centro Xuvenil Don Bosco en Santiago.
- Visita ao Cottolengo do Padre Alegre en Santiago de Compostela.
- Visita a Cociña Económica

20. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora. Metodoloxía a seguir en caso de clases semi-presenciais e on-line.

Debido ao carácter interrelacional do proceso de ensino-aprendizaxe, o profesor de Relixión tamén deberá revisar continuamente a súa labor docente na medida que os resultados acadados non respondan ás previsións. A avaliación, polo tanto, afecta a todos os implicados no proceso educativo, no cal se dan relación humanas recíprocas que serán máis enriquecedoras na medida en que todos os suxeitos aporten o mellor de si mesmos.

Os procedementos para avaliar a programación de Relixión Católica deste curso son de dous tipos:

A. Unha avaliación de progreso:

 Haberá que ir vendo o axuste de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, procedementos e actividades á realidade do alumnado, ás súas necesidades e características e á realidade das posibilidades educativas do Centro.

 Valorarase tal axuste nas reunións de Departamento e nas avaliacións e, se resulta pouco axeitado, haberá de modificarse durante o percorrer do curso.

B. Unha avaliación final:

1. Prestarase moita atención ao porcentaxe de alumnos que, na súa avaliación final, queden coa relixión sen aprobar.
2. Os erros detectados recolleranse na memoria final de curso para a elaboración da programación do próximo curso.

Metodoloxía en caso de clases semipresenciais ou on-line na súa totalidade

Esta programación pode sufrir variacións dada a situación de pandemia que estamos a vivir. Se se fixera necesario impartir as clases de maneira semipresencial ou on line na súa totalidade, todo o alumnado, que xa foi informado nas primeiras clases deste curso e probado, poderá seguir o desenvolvemento da materia mediante as indicacións que se lle facilitarán a través da páxina web do centro e da aula virtual do mesmo. A presentación de tarefas, traballos, exames, consultas, dúbidas, etc. faranse tamén a través da aula virtual, e tamén a través dun correo electrónico que se lle facilitou ao alumnado. Este último medio, faise pensando naqueles alumnos que teñan algunha dificultade en relación a conectividade, etc e que poida complementala.